
Riktlinje för Riksfärdtjänst

Antagen av Vård & Omsorgsnämnden den: 2020-11-18

Dessa riktlinjer ska ses som ett komplement till lag om riksfärdtjänst (1997:735) som stöd i bedömning och beslut om tillstånd för riksfärdtjänst i Köpings kommun.

Vård- och omsorgsnämnden i Köpings kommun beslutar om riksfärdtjänst enligt lag (1997:735) om färdtjänst.

Vad är riksfärdtjänst?

Enligt 1 § lag om riksfärdtjänst (1997:735), ska folkbokföringskommunen lämna ersättning för merkostnader för personer som, till följd av stort och varaktigt funktionshinder, måste resa på ett särskilt kostsamt sätt mellan kommuner i Sverige.

Skäl till högre reskostnader kan vara att man behöver ledsagare under resa med allmänna kommunikationer eller måste åka med annat, särskilt fordon.

En förutsättning för att bli beviljad riksfärdtjänst är att resan inte kan genomföras på egen hand med hjälp av transportföretagens kostnadsfria assistansservice.

Rätt till kommunal färdtjänst ger inte alltid rätt till riksfärdtjänst.

Kommunal färdtjänst är primär i förhållande till riksfärdtjänst. Riksfärdtjänst beviljas inte för resa som kan göras med färdtjänst.

Att utreda och besluta om individuellt tillstånd till riksfärdtjänst innebär myndighetsutövning vilket är delegerat från nämnd till färdtjänsthandläggare. Dokumentationsplikt föreligger enligt förvaltningslagen. Handläggningen är sekretesskyddad och hanteras i överensstämmelse med offentlighets- och sekretesslagen samt GDPR. Beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Vem får resa med riksfärdtjänst?

Tillstånd att åka riksfärdtjänst ges under förutsättning att;

- sökanden är folkbokförd i Köpings kommun.
- funktionshindret bedöm vara längre än 6 månader från skadetillfället för att anses vara varaktig enligt lagens mening.
- resan på grund av funktionshindret inte kan företas till normala reskostnader med allmänna kommunikationer eller genomföras utan ledsagare.
- ändamålet med resan är rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet.

Resor med annan betalare

Tillståndet omfattar inte transporter som bekostas av det allmänna (stat, kommun eller region) eller resor där företag eller annan betalningsansvarig finns.

- Sjuk-/behandlingsresor
- Resa för utbildning
- Resa till/från arbetslivsinriktad rehabilitering

- Gruppresa anordnade inom verksamheter

Ovanstående resor ska bekostas av respektive huvudman enligt principen att varje verksamhet ska stå för sina egna kostnader.

- resa som görs i tjänsten

Tjänsteresa är i första hand ett ansvar för arbetsgivaren/företaget.

Ändamålet med resan

Ändamålet med resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet av fritidskaraktär.

Ansökan

Ansökning om riksfärdtjänst sker skriftligen på särskild blankett. Ansökan om resa med riksfärdtjänst sker inför varje resa och bör ske i god tid, senast 21 dagar före planerad resa, för att möjliggöra handläggning och bokning. I samband med jul och nyår ska ansökan lämnas in tidigare.

Tillstånd

Grundtanken i lagstiftningen är tillstånd för enstaka resa. Tillstånd beviljas för

- enkelresa
- tur & returresa

Generellt tillstånd

Generellt tillstånd är ej lagstadgat. Generellt tillstånd för återkommande resor till en och samma kommun kan medges i undantagsfall, efter särskild prövning.

Följande kriterier gäller;

- resmål och ändamål med resorna är detsamma, exempelvis familjeanknytning
- sådant tillstånd ges för begränsad tid, max 12 månader.
- beslut om generellt tillstånd delges resenär som därefter själv bokar resan hos entreprenör som kommunen har avtal med.
- bokning av beviljad riksfärdtjänstresa ska ske i god tid i förväg enligt entreprenörens tidsram. Information om denna bifogas i beslutet.
- beställ resa i god tid för bästa biljettpris.
- På flygplatsen: Var beredd att medtaget hjälpmedel ska tas isär alternativt förpackas enligt flygets säkerhetsbestämmelser.

Färd sätt

Färd sätt bedöms individuellt och beslutas med billigaste färdmedel med hänsyn till resenärens funktionshinder. En och samma resa kan innebära flera olika färd sätt.

Följande färd sätt kan beviljas;

- Allmänna kommunikationer tillsammans med ledsagare/reshjälp

- För ändamålet särskilt anpassat fordon; färdtjänstbil eller specialfordon. Detta blir aktuellt först om sökande inte klarar resa i allmänna kommunikationer med hjälp av ledsagare/reshjälp. I färdtjänstbil/special-fordon sker samåkning när detta är möjligt.
- Flyg

Barn och ungdomar

- Ur 5§ riksfordtjänstlagen; ”Om sökande är under 18 år ska prövning göras i förhållande till barn i motsvarande ålder utan funktionshinder.”
- Barn kan beviljas riksfordtjänst om resan till följd av funktionshindret måste göras på ett särskilt kostsamt sätt. Ett litet barn reser normalt inte på egen hand i allmän kollektivtrafik vare sig barnet har funktionshinder eller ej.

Ett tillstånd för riksfordtjänst kan beviljas i de fall en resa till följd sökandens funktionshinder inte kan genomföras på det sättet.

Beslut

Tillstånd beviljas för det färd sätt som med hänsyn till resenärens funktionshinder är det minst kostsamma för kommunen. Utgångspunkten är vad som är normalt färd sätt om man inte har funktionshinder. Detta kan innebära olika färd sätt på olika delar av resan. Riksfordtjänst beviljas inte på grund av att allmänna kommunikationer saknas, att det t.ex. är låg turtäthet eller fel tid på dygnet.

Anpassning av restid / samordning av resa

För att samordna resor i bil och specialfordon, samt för att erhålla rabatterade biljetter på allmänna kommunikationer, behöver ibland avresedatum och/eller avresetid tidigareläggas eller förskjutas.

Samordning innebär samåkning regelmässigt där så är möjligt. Detta innebär att resenär kan få samåka på hela eller delar av sträckan.

Vid samåkning kan resesträckan bli längre vid direktresa.

Undantag från samåkning

För undantag från samåkning ska läkarutlåtande uppvisas som styrker funktionshinder som förhindrar resenär att samåka.

Ledsagare

Ledsagare beviljas för resenär som på grund av funktionshinder har behov av hjälp utöver vad transportföretagens kostnadsfria assistansservice ger. Vid resa i färdtjänstbil och specialfordon beviljas ledsagare i undantagsfall, exempelvis vid behov av särskild hjälp under själva färden.

- Behov av ledsagare ska vara knutet till själva resan och inte vistelsen vid resmålet.
- Resenären ansvarar själv med att ordna ledsagare inför resa.

- Ledsagare ska stiga på och av vid samma plats som riksfärdtjänstresenär och ska kunna ge den hjälp och service som resenären har behov av för att kunna genomföra resa.
- Ledsagare åker med avgiftsfritt
- Plats för ledsagare måste uppges vid resebeställningen.
- Om behov finns för ledsagarens återresa, beviljas den med billigaste färd sätt.

Medresenär (ej lagstadgat)

Personer som inte är ledsagare men önskar följa med på resan i färdtjänstbil/specialfordon kallas medresenär.

- Vid resa i färdtjänstbil/specialfordon kan medresenär medfölja om det vid bokningstillfället inte hindrar samåkning.
- Antalet medresenärer kan aldrig bli större än att sällskapet ryms i det anvisade fordonet.
- Medresenär ska stiga av och på vid samma adress som riksfärdtjänstresenär.
- På allmänna kommunikationer betalar medresenären hela sin reskostnad.
- Barn under 16 år åker med gratis som medresenär.

Överklagande av beslut

Om man inte är nöjd med beslutet om riksfärdtjänst kan det överklagas till Förvaltningsrätten. Överklagandet ska ske skriftligen och ha inkommit till vård- och omsorg inom 3 veckor efter det att sökanden fått del av beslutet.

Egenavgift

Egenavgiften beslutas i förordning (1993:1148) av regeringen och grundar sig på vägvärdet. Resenär under 26 år betalar 70% av egenavgiften. I riksfärdtjänst beslutas.

Vid resor med allmänna kommunikationer så skickas ett inbetalningskort ut tillsammans med biljetten, vid resa med taxi eller specialfordon betalas avgiften direkt till chauffören.

Avbokning av resa

Vid eventuell avbokning på grund av sjukdom eller annan oförutsedd händelse, ska resan avbokas till den leverantör som utför riksfärdtjänsten samt till färdtjänsthandläggare. Vid avbokning av köpta biljetter på buss/tåg/flyg eller båtresa måste sökanden inkomma med ett läkarintyg. Inkommer inget läkarintyg till vård- och omsorg faktureras resenären på hela biljettkostnaden, det vill säga egenavgiften samt kommunens totala kostnad för resan.

Bagage

- Allmänna kommunikationer; bagage får medföras enligt vad trafikföretaget tillåter.

- Färdtjänstbil och specialfordon; normalt får bagage medföras, det vill säga maximalt två kassar/väskor i vardera hand.

Sällskapsdjur (inklusive ledar- och servicehundar)

Vid riksfärdtjänstresa får ledarhund/servicehund medfölja utan extra kostnad. Hundar inklusive ledar- och servicehundar ska transporteras i transportbur eller fastspänd med hundsäkerhetsbälte.

Mindre sällskapsdjur som kan bäras, ska alltid transporteras i väska eller bur.

Resenären ansvarar själv för hanteringen av sällskapsdjuret samt ser till att inte djuret förorsakar skada eller obehag under resan. Det ska framgå i ansökan att sällskapsdjur, leda- och servicehundar ska medfölja på resan.

Resenär kan kontakta beställningscentral/entreprenör om aktuella trafik-säkerhetsregler.

Resenären tillhandahåller bur eller bältessele.

Hjälpmedel

Utöver bagage får nödvändiga/förskrivna hjälpmedel som behövs för resans genomförande medföras. Ett dyrare färd sätt beviljas inte för övriga hjälpmedel som kan hyras på den hjälpmedelscentral (eller liknande) som besöksorten tillhör.